

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 159/2026-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/16/2025 z 24. septembra 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. decembra 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej aj „charta“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/16/2025 z 24. septembra 2025. Sťažovateľ zároveň navrhuje zrušiť toto napadnuté uznesenie a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ tiež žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože jeho majetkové pomery mu neumožňujú zvoliť si advokáta podľa vlastného výberu. Okrem toho sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd predložil Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) prejudiciálnu otázku týkajúcu sa toho, či závery v jeho rozhodnutí C-544/23 z 1. augusta 2025 (BAJI Trans) možno uplatniť aj v trestnom konaní v rámci podaného dovolania.

2. Hoci ústavná sťažnosť sťažovateľa smerovala proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, sťažovateľ toto napadnuté uznesenie, resp. jeho kópiu nepripojil, preto ho ústavný súd výzvou z 13. januára 2026 vyzval, aby tak pod hrozbou odmietnutia ústavnej sťažnosti v stanovenej lehote

urobil. Sťažovateľ v odpovedi na túto výzvu 22. januára 2026 doručil ústavnému súdu originál napadnutého uznesenia.

3. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že Okresný súd Nitra rozsudkom sp. zn. 6T/36/2023 zo 14. februára 2024 uznal sťažovateľa za vinného pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), j) Trestného zákona, za čo mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov (nezistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Trestného zákona ani priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona), na ktorého výkon ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Okrem toho mu uložil trest prepadnutia tam uvedených vecí a ochranný dohľad na 2 roky, konštatujúc aj povinnosť sťažovateľa v zmysle § 77 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného zákona po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť v určených lehotách a vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu. Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 4To/23/2024 z 11. apríla 2024 odvolanie sťažovateľa proti rozsudku prvostupňového súdu zamietol. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal sťažovateľ sám (9. decembra 2024), ako aj prostredníctvom obhajcu (7. februára 2025) dovolanie, v rámci ktorého uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Toto dovolanie bolo odmietnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vyčítal odvolaciemu súdu, že o potvrdení jeho odsudzujúceho rozsudku rozhodol už na verejnom zasadnutí 11. apríla 2024, hoci mal vedomosť, že 8. februára 2024 schválil parlament rozsiahlu novelu Trestného zákona, od ktorej sťažovateľ legitímne očakával nižší trest. Podľa tejto novely sa totiž trestná sadzba za trestný čin, za ktorý bol odsúdený, zmenila z 10 až 15 rokov na 7 až 15 rokov. Podľa sťažovateľa mal odvolací súd počkať s rozhodnutím do času, keď by bola predmetná novela Trestného zákona účinná, a potom aplikovať pre sťažovateľa miernejšiu právnu úpravu.

5. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ poukázal na aplikáciu princípu *lex mitior* vo svetle rozhodnutia Súdneho dvora C-544/23 z 1. augusta 2025 (BAJI Trans). Sťažovateľ tvrdil, že aj keď sa toto rozhodnutie týkalo správneho súdnictva a kasačnej sťažnosti, vo vzťahu k trestnému konaniu nevidieť zásadný rozdiel, pretože správna pokuta v predmetnom konaní bola tiež formou trestania. Sťažovateľ sa domnieva, že ak by bola Súdneho dvoru položená prejudiciálna otázka, či závery z rozhodnutia BAJI Trans možno uplatniť aj na trestné konanie v dovolacom konaní, táto odpoveď by bola kladná, pretože aj dovolacie konanie (tak ako konanie o kasačnej sťažnosti, pozn.) má kasačný charakter, a teda právoplatný rozsudok tu nemožno považovať za nezvratný. V každom prípade ak by tu ústavný súd nesúhlasil s argumentáciou sťažovateľa, má sa sám obrátiť na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), ako aj porušenie zásady, podľa ktorej je súd v prípade ukladania trestu povinný postupovať podľa neskôr účinného zákona, ak je tento pre obžalovaného priaznivejší než zákon, podľa ktorého mu bol uložený pôvodný trest (čl. 50 ods. 6 ústavy, čl. 49 ods. 1 charty a čl. 7 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritórnemu prejednaníu. Hoci podanie sťažovateľa v tomto ohľade (zastúpenie advokátom) nespĺňalo náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, resp. náležitosti ústavnej sťažnosti, napriek tomu z podania sťažovateľa vyplýva, že jeho podstatou je porušenie ním označených článkov ústavy, charty a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

9. Uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), ústavný súd, vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu (m. m. I. ÚS 193/2024), pretože bol schopný posúdiť opodstatnenosť sťažovateľových námietok a následne aj vyhodnotiť, či sú v danom prípade splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu pre sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom.

III.1. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

10. Najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že sťažovateľ vo svojom dovolaní, či už priamo, alebo v rámci vecnej argumentácie, uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) (bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa) a písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť). Sťažovateľova argumentácia v jeho ústavnej sťažnosti sa týkala výlučne miernejšieho trestu, ktorý mu podľa jeho názoru mali konajúce súdy uložiť.

11. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k sťažovateľom požadovanému miernejšiemu trestu konštatoval, že v posudzovanej veci mu bol uložený taký druh trestu, ktorého uloženie zákon v tom čase účinný za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťal, a rovnako tak výmera tohto trestu bola určená v rámci zákonnej trestnej sadzby (10 až 15 rokov). Zároveň najvyšší súd podotkol, že námietka neprímerane prísneho trestu nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Sťažovateľ vo svojom dovolaní

neargumentoval odkazom na rozhodnutie BAJI Trans, t. j. tým, že dovolací súd má aj v dovolacom konaní aplikovať miernejšiu právnu úpravu. Táto okolnosť bola daná tým, že sťažovateľ podal svoje dovolanie v decembri 2024, resp. februári 2025 a predmetné rozhodnutie Súdneho dvora bolo vydané až v auguste 2025. Z týchto dôvodov najvyšší súd v napadnutom uznesení ani nemohol reagovať na sťažovateľovu argumentáciu, ktorú tento prvýkrát vzniesol až vo svojej ústavnej sťažnosti.

12. Ústavný súd uznáva, že rozhodnutie Súdneho dvora vo veci BAJI Trans mohlo vzniknúť legitímne otázky týkajúce sa aplikácie princípu *lex mitior* v dovolacom konaní. V tomto smere podotýka, že ústavný súd už vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 650/2025 uznesením zo 17. decembra 2025 prerušil tamojšie konanie a obrátil sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou (Má sa čl. 49 ods. 1 posledná veta Charty základných práv Európskej únie a v nej obsiahnutá zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestu vykladať tak, že napriek tomu, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy je dovolanie v rámci trestného konania mimoriadnym opravným prostriedkom smerujúcim proti právoplatnému súdному rozhodnutiu s trojročnou lehotou na jeho podanie pre odsúdeného, že súd rozhodujúci o dovolaní má povinnosť uplatniť proti odsúdenej osobe priaznivejšiu vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť po vyhlásení dovolaním napadnutého súdneho rozhodnutia?).

13. V každom prípade vo vzťahu k sťažovateľovi a jeho prípadu musel ústavný súd konštatovať, že tu úplne absentuje možnosť aplikácie princípu *lex mitior*, a to s poukazom na zmenu trestnej sadzby v jeho prípade (z 10 – 15 rokov na 7 – 15 rokov). Z tejto zmeny je totiž zrejmé, že „stará“ trestná sadzba je v plnej miere obsiahnutá v novej trestnej sadzbe [čo *prima facie* vylučuje možnosť, aby bol trest uložený mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby, resp. aby bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon na pojednávaný trestný čin nepripúšťa v zmysle § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku] a navyše sťažovateľovi uložený trest (10 rokov) sa nachádza v dolnej polovici trestnej sadzby, t. j. tak, ako to bolo aj v momente jeho uloženia. Z tohto dôvodu je sťažovateľova domnienka týkajúca sa miernejšej trestnej sadzby v tomto prípade úplne nepodložená, a teda v jeho prípade v rámci dovolacieho konania nemal najvyšší súd ani teoretický priestor na aplikáciu princípu *lex mitior*. Z tohto dôvodu ústavný súd v sťažovateľovom prípade ani nevidel dôvod, aby čakal na rozhodnutie Súdneho dvora o položenej prejudiciálnej otázke v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 650/2025.

14. Napokon s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti (že krajský súd mal počkať s právoplatným odsúdením sťažovateľa, pozn.) ústavný súd konštatuje, že žiadna právna úprava a ani žiadny právny princíp neukladá prvostupňovému, odvolaciemu a ani dovolaciemu súdu, aby s finálnym rozhodnutím vo veci čakal na účinnosť neskôr prijatej právnej úpravy, ktorá môže byť podľa presvedčenia obžalovaného pre neho priaznivejšia.

15. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu teda ústavný súd nemohol považovať za nedostatočne odôvodnené, naopak, konštatoval, že v sťažovateľovom prípade absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi týmto uznesením a potenciálnym porušením zásady *lex mitior*.

16. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy,

ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne neprípúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

17. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa týkajúcu sa ním označených článkov ústavy, dohovoru a charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 1 výroku rozhodnutia).

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

18. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom týkajúcom sa trestnej veci pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

19. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie a ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

20. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 16 odôvodnenia tohto uznesenia), je preto zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 252/2019).

21. Pretože v prípade ústavnej sťažnosti sťažovateľa išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovelo (bod 2 výroku rozhodnutia).

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu